

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Канто пошт. шлям. 14332.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рухомців не зберігається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в грош 420 злот.
За границею:
В Англії 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 лір, Німеччині 750 марк, Швейцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 лев, Австрії 750 шл. — Зміна адреси 1 злот.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарня: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИКІРНИКА
20 сот.

Finita la comedia.

Члени Тимч. Самовр. Виділу протестують проти його ліквідації.

Львів, 8 лютого 1928.

Зчора закінчив своє існування Тимч. Самовр. Виділ у Львові. Його члени, іменовані соймом в 1920 р., внаслідок розпорядку президента держави з 16. січня 1928 були примушені зложити свої ресурси й опустити біора Тимч. Самовр. Виділу. На їх місце в ролі заст. комісарів, репрезентантів львівського воеводи прийшов воевідський радник Павликовський. Одночасно вчора по проханнях з урядовцями члени Т. С. В. з того приводу д-р Кендзвор вголосне промову до урядовців, в якій відніс варшавські методи боротьби з виробленими й впровадженіми формами самоврядування життя. Варшава привикла до указів. За царських часів ті укази припорядковували до неї, а тепер вона щедро обділює ними ті країни, що найближче від неї.

Перед своїм примусовим уступленням члени Т. С. В. вислали на руки урядуючого марш. сойму М. Ратая письмений протест з 3. лютого 1928, звернений проти президентського розпорядку з 16. січня 1928, а проханням предложити його будучому соймові при законодавчій перевірці того розпорядку.

„Наш протест — читаємо там — спираємо перш усього на формально-правний основ, особливо на той, що розпорядок видано невідповідно до конституції. На урештєнні розпорядку поклякано закон з 2. серпня 1926. Д. з. ч. 78, поз. 443 про уповноваження президента держави видавати розпорядки зі сгою законів. Колиж згідно з арт. 2. того закону зміна самоврядних законів є виключена з того уповноваження, то уряд не був уповноважений аніж Тимч. Самовр. Виділу шляхом розпорядку президента республіки. Бо закон з 30. січня 1920 Д. з. ч. 11, поз. 61, який установлено Тимч. Самовр. Виділ, є законом самоврядним, тому що для полеготи чинностей головних краєвих автономічних властей Галичини: б. сойму і б. Краєвого Виділу тим законом створено Тимч. Самовр. Виділ, аложений з горожанських чинників, не призначений урядом, але вибраний законодавчим соймом. Одночасно тим законом постановлено, що Тимч. Сам. Виділ має вести свою діяльність аж до створення самоврядних установ вищого розряду, чим достаточне означено самоврядний характер того закону. Знесенням Тимч. Сам. Виділу і відняттям його чинностей правительственній владі спричинено зміни в давніх краєвих законах, на яких спирається існуючий тепер в чотирьох воевідствах Галичини самоврядний устрій, а особанно ті постанови громадських законів, міських статутів і законів про повітову репрезентацію, в яких означені є компетенції б. Краєвого Виділу, ага. Тимч. Сам. Виділу як автономічного чинника, викликаного рішати в справах самоврядної адміністрації рівноправно або спільно з правительственною владою. Отже довершення зміни тих законів шляхом розпорядку президента республіки є також суперечне з постановами арт. 44 конституції“.

Також зі становища матеріально-го права знесенням Тимч. Сам. Ви-

ділу порушено основи й самоврядні установи Галичини, забезпечені конституцією й іншими законами.

Переконання про потребу втримати краєве самоврядування в Галичині має навіть законддатний сойм. Бо ліквідуючи краєву репрезентацію, це відняв її чинностей правит. владі, але покликав до життя Тимч. Сам. Виділ, чим признав потребу перманентності самоврядної установи в Галичині. „Згідно з тим законом з 26. вересня 1922 Д. з. ч. 90, поз. 829 унормовано описі основи воевідського самоврядування, при чому постановлено, що у воевідствах львівському, станіславському і тернопільському воевідське самоврядування має вийти в життя найдалше до 25. вересня 1924. Того речинця не додержано, зате знесено Тимч. Сам. Виділ, який — як установа, що походить з вибору — має у перехідному часі сповняти функції самоврядної влади найвищого ступня. Отже те зарядження порушує постанови згального закону, а крім — відняючи справи нагляду над громадами і повітами — воеводам, також постанови арт. 70 конституції, на якого основі держава виконує нагляд над діяльністю самоврядувань нижчого ступня через виділи самоврядування вищого ступня. Отже через ради виборні, а не через іменованих урядовців“.

На галицьке самоврядування все ворожнє і зависимі оком дивилася Варшава. Громадське самовряду-

вання це існувало зовсім в останніх літах. „Повітове самоврядування внаслідок розв'язання повітових репрезентацій і непереведення нових виборів зовсім знищено. Тепер прийшла черга на самоврядування найвищого ступня“.

Ніщення самоврядних установ досягло тільки Галичину. На Полоніщині і на Шлеську самоврядування не порушено. Тимч. Сам. Виділ, як правний наслідник б. галицького і б. Кр. Виділу, за весь час свого існування, уважав своїм обов'язком стояти на сторожі самоврядного устрою та поборювати всі намагання, які зміряли до звуження або знищення самоврядних установ.

„З хвилиною, коли Тимч. Сам. Виділ знесено, почуваємо себе примушеними ще раз повторити вже кілька разів висловлювання погляд, що нищення самоврядних властей не лежить в інтересі держави, ані населення Галичини. Ми є переконані, що лише розбудова самоврядування всіх трьох ступнів зможе повернути Галичині той економічний і культурний розвиток, яким вона атішалася в хвилі вибутку війни“.

Так виглядає меморіал-протест членів Тимч. Самовр. Виділу. Отже *Finita la comedia*. Всі обіцянки, приречення і зобов'язання перед великими державами стали музейним свистком паперу. Зате всею силою паре переводиться тісну централізацію.

Труси й арешти.

Поліційна каравана в Народній Канцелярії. — Труси у Вол. Целевича, д-ра Макарушки і Желіска. — Труси в Секретаріаті соц.-радикальної партії.

Чим ближче до виборів, тим ширше розвивається хвиля трусів і арештів. В суботу переведено ревізію в лівих діячів, арештуючи кількох з них. Сьогодні з самого ранку поліційна поліція „заопікувалася“ українськими національно-політичними діячами.

В першу чергу поліція звернула свою увагу на Народню Канцелярію, Секретаріат Українського Нац.-Демократичного Об'єднання, переводячи труси у гол. секр. Володимира Целевича, виконуючого обов'язки секретаря д-ра Любомира Макарушки й урядовця канцелярії Івана Желіска.

Секр. В. Целевич вчора пізнім вечером вернув з виборчої округи. Раннім ранком (год. 4.30) явилася у нього під проводом поліційного комісара трьох агентів і трьох мундурових поліцаїв. Без вимаганого законом письмений доручення на переведення ревізії вийшли вони обшукувати помешкання В. Целевича, забираючи його приватні записки і приватну переписку. Звідсіля в год. 5.45 подався поліційна каравана разом з В. Целевичем до люкалю Нар. Канцелярії при вул. Кошюшка 1а, де теж до год. 9-ої переведено основну ревізію. Агенти перегадали бюрок, перекидали папери і забрали адреси провінційно-нальних діячів. Видно, що тут причалялася якась „небезпека“ для польської держави або суспільного ладу. Після того головні поліційні сили опустали гоубовище, лишаючи одного агента при кассі на сторожі,

щоби перевірити її зміст. Негайно не можна було того зробити, бо ключ від каси знаходиться в руках д-ра Макарушки, в якого теж одночасно переводиться ревізію. Тут поліція задержалася довше. Ревізія тривала від год. 6-ої рано до год. 1.45 пополу. Забрано теж приватні записки і приватну переписку. Після того друга поліційна каравана поділася з д-ром Макарушкою до Нар. Канцелярії, де приєднався до них агент „строж каси“. При його співучасті відновлено ревізію. В хвилі, як це пишемо, ревізія триває.

Одночасно в годинах від 6—8-ої ранку переведено ревізію в урядовця Нар. Канцелярії Ів. Желіска.

З Підгаєць повідомляють нас, що там арештовано кандидата на посаду п. Олексу Яворського.

Труси й арешти не обмежилися до Секретаріату Українського Нац.-Демокр. Об'єднання. Вони поширилися і на соціалістично-радикальну партію. Сьогодні ранком переведено ревізію у гол. секр. соц.-радикальної партії Осипа Навроцького і д-ра Матвія Стахова, а крім того в Секретаріаті партії (Ринок 10), де міститься й редакція „Гром. Голосу“. Після переведення трусів О. Навроцького і д-ра Стахова забрали на поліцію. Чи їх арештовано, чи „допрошено для виясненя“, вивалить ся завтра.

Як бачимо, труси й арешти в повному ході. В ері рекламованої „правдовості“ вертає незабутній 1922 р.

Від національної до соціальної боротьби.

Спільний збір соціалістичних партій Чехословаччини. — Передісторія. — Проголошення війни міжнародному урядові. — Можливі наслідки.

(Від власного кореспондента.)

Прага, 4. лютого 1928.

В дні 24—30 січня в р. відбувся в Празі перший спільний збір соціалістичних партій Чехословаччини. Учасність брали в ній 340 чехів і словаків, 194 німців, 8 поляків, 5 закарпатських українців і 4 мадярів зі Словаччини. Ізлі в празькому дорядковому залі посли і європейські, латентні для заступників соціалістичного Інтернаціоналу (Фр. Алар і Ж. де Брузер) і численні гості. Із самий факт скликання цього збору, так і перебіг його парад і прийняті ним резолюції освілюють нескоро цілу внутрішню політичну ситуацію Чехословаччини аж до її найближчих пружин. Разом із цим збір висвітлює світло на розвою чинних суспільно-політичних тенденцій і дає погляд на деяких аспектах щодо її можливої майбутньої будучини.

Ще в році 1926 у чехословаччій відбувся політичний був політичний радикальний поворот. До того часу основною й пружиною був момент національний: чеські партії були при владі, а німецькі в опозиції. Але внутрішні суперечності з чеської національній владі були завидно великі, щоб вони скорше чи пізніше не вийшли на світ. Претензії на чеських посідаючих верста і пруд-станники, версти робітників та довго могли селити поруч себе й провідати одиному політику, доки трівав малочисний міський промисловий державності. Колиж малочисний міський експлуататор, соціалістичні чеські партії почали все дошкільно-ше відчувати неурочисті цього несприятливого співжиття ажити поруч лави.

Першими почали оглядатися на нові соціалістичні партії городянські. Тут вони зразом побачили те, чого цілком відсім років не бачили або не хотіли бачити: а саме, що німецький німці економічно далеко обидливі чеському, ніж, скажім, чеський робітників чеському промисловцеві чи землемовцю німцеві. Ця дуже тісно зв'язана праця знайшла прихильників і серед оловних, на-самперед серед німецьких партій. На цим ґрунті дійшло значотку до утворення т. зв. „містської коаліції“, себто багату чеських і німецьких городянських партій, що спільно провадила акцію про аграрній мита. Ця перша спроба випала таж світло в проміж так добре працювати в обох таборах, що „містська коаліція“ повільно перетворилася в широкі трикутник, і від того часу поруча чехословаччій городянські партії мави й найкращий згоди.

Для чеських і німецьких соціалістів не було дуже тяжким ударом. Вони завжди обочали себе між двома поглинами, городянської партії порозумілася за їх одностайності в повинути їх на соціалістичну, а комуністичну, які з самого початку давали їм „соціал-радикалізм“ за їх співпрацю з „ліберальними ворогами“, тепер же почали в глумувати. Це в було тим ґрунтном, на якому об'єднався 24—30 січня чеські і німецькі соціалісти для спільного виступу проти „соціальної ревізії“ й „торговельної недовірки“.

Чеський робітників і чеський виборців мав за собою значотку доміг і соціалістичну школу, щоб тікати зі своїх партій на такій самій тактичній помилці, як недовіра до чехів. У зв'язі з цим

І в цій песі під тузину /ніхну/х
трапляхся факта, яких ніхто /з вишком/
свих осіб не баче поважно, бо знає, що
афішні напівно: «Комедія», отже авто-
ри використали їх для збільшення гучно-
сти і для науки, що неба /таким/
ного такого сумного як садові та розсади,
трапляхся як банкрути та /що не м-т/
до не могла би бути весело і весело
до би весело кимитися.

